

Suvestinė redakcija nuo 2020-04-01 iki 2021-06-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. [14-352](#), i. k. 09610101STA00I-1179

Nauja įstatymo redakcija nuo 2009-07-01:

Nr. [X-1682](#), 2008-07-03, Žin., 2008, Nr. 81-3183 (2008-07-17)

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS
ĮSTATYMAS**

1996 m. sausio 23 d. Nr. I-1179
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos administravimą, kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą, saugojimą, kultūros objektų savininkų ir valdytojų pasikeitimą, kilnojamųjų kultūros vertybių ir antikvarinių daiktų išvežimą iš Lietuvos Respublikos ir įvežimą į Lietuvos Respubliką, neteisėtai išvežtų iš užsienio kultūros objektų grąžinimą.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, Žin., 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Antikvariniai daiktai** – visi prieš 50 metų ir anksčiau sukurti kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai ar jų dalys, nesvarbu, kokia jų kultūrinė vertė.

2. **Europos Sąjungos valstybė narė** – bet kuri Europos Sąjungos valstybė narė arba Europos ekonominės erdvės valstybė.

3. **Kilnojamosios kultūros vertybės** – pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę ir įtraukti į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą.

4. **Kilnojamosios kultūros vertybės apsaugos reglamentas** – dokumentas, nustatantis saugojimo, priežiūros ir naudojimo reikalavimus konkrečiai kilnojamajai kultūros vertybei.

5. **Kilnojamosios kultūros vertybės pasas** – dokumentas, kuriame įrašomi pagrindiniai duomenys apie kilnojamąją kultūros vertybę, kultūros ministro įsakymo įrašyti vertybę į Kultūros vertybių registrą išrašas, fotonuotraukos ar (ir) kita vizualinė medžiaga, informacija apie atliktus restauravimo ir konservavimo darbus, buvimo vietos ir savininkų pasikeitimus.

6. **Kilnojamųjų kultūros vertybių apsauga** – visuma techninių ir organizacinių priemonių, kuriomis siekiama kilnojamąsias kultūros vertybes išsaugoti dabartinei ir ateities kartoms.

7. **Konservavimas** – tyrimais pagrįsti veiksmai, kurių tikslas – sustabdyti naikinantį ar žalingą poveikį kilnojamajai kultūros vertybei ir sutvirtinti autentiškumo požymius, apsaugoti kilnojamąją kultūros vertybę nuo savaiminio gedimo.

8. **Kultūrinė vertė** – kilnojamojo daikto ar jo dalies savybė, vertinga etniniu, archeologiniu, istoriniu, meniniu, moksliniu, techniniu, religiniu, estetiniu, memorialiniu ar kitu požiūriu.

9. **Kultūros objektas** – kilnojamoji kultūros vertybė, kitas kilnojamas daiktas, turintis kultūrinę vertę, ar kilnojamas daiktas, Europos Sąjungos valstybėje narėje pagal nacionalinės teisės aktus arba administracines procedūras priskirtas nacionalinėms meno, istorijos ar archeologijos vertybėms.

10. **Kultūros objekto grąžinimas** – fizinis kultūros objekto grąžinimas į prašančiosios valstybės narės teritoriją.

11. **Kultūros paminklas** – kilnojamoji kultūros vertybė, įrašyta į Kultūros vertybių registrą, turinti ypatingą kultūrinę vertę, šio įstatymo nustatyta tvarka paskelbta kultūros paminklu.

12. **Neteisėtai iš Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos valstybės narės ar trečiosios užsienio valstybės teritorijos išvežti kultūros objektai** – kultūros objektai, išvežti pažeidžiant Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos valstybės narės arba trečiosios užsienio valstybės nacionalinių vertybių apsaugą reglamentuojančius teisės aktus, 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 116/2009 dėl kultūros vertybių eksporto (kodifikuota redakcija) (OL 2009 L 39, p. 1) arba pasibaigus kultūros objektų teisėto laikino išvežimo laikotarpiui, negrąžinti į Lietuvos Respubliką, Europos Sąjungos valstybę narę arba trečiąją užsienio valstybę arba negrąžinti pažeidus kitą tokį laikiną išvežimą reglamentuojančią sąlygą.

13. **Prašančioji valstybė narė** – Europos Sąjungos valstybė narė, iš kurios teritorijos kultūros objektas neteisėtai išvežtas.

14. **Restauravimas** – tyrimais pagrįsti veiksmai, kurių tikslas – atskleisti kultūrinę vertę pašalinant pažeidimus, gedimus, užkonservuojant ir atkuriant trūkstamas dalis.

15. **Trečioji užsienio valstybė** – bet kuri užsienio valstybė, kuri nėra Europos Sąjungos valstybė narė.

16. **Valstybinė kilnojamųjų kultūros vertybių apskaita** – kilnojamojo daikto, turinčio kultūrinę vertę, įrašymas į Kultūros vertybių registrą, į muziejų ir bibliotekų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, ir į muziejų ir bibliotekų, kurių dalininkai yra valstybė ar savivaldybė ir kiti viešieji juridiniai asmenys, (toliau – muziejai ir bibliotekos) ir Nacionalinio dokumentų fondo apskaitos dokumentus, kultūros vertybių duomenų tvarkymas ir saugojimas.

17. **Visuomeninės kolekcijos** – kolekcijos, kurios nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikos valstybei ar savivaldybėms arba pagal Europos Sąjungos valstybės narės teisės aktus apibrėžiamos kaip visuomeninės, priklauso Europos Sąjungos valstybei narei arba Europos Sąjungos valstybių narių vietinės ar regioninės valdžios institucijai, arba Europos Sąjungos valstybėje narėje įsteigta ir pagal tos Europos Sąjungos valstybės narės teisės aktus viešuoju laikomam juridiniam asmeniui, kurio savininkė arba dalyvė yra valstybė (jos institucijos) arba vietinės ar regioninės valdžios institucija arba kuriam daugiau negu pusę finansavimo skiria valstybės ar regioninės ar vietos valdžios institucijos.

18. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

3 straipsnis. Kultūros objektai

Kultūros objektai:

- 1) archeologiniai radiniai;
- 2) etninės kultūros medžiaginiai pavyzdžiai;
- 3) kilnojamieji daiktai, susiję su svarbiausiais istoriniais įvykiais, visuomenės, kultūros, karo, sporto, religijų istorija, įžymių žmonių gyvenimu;
- 4) šaunamieji ir nešaunamieji ginklai;
- 5) vaizduojamosios ir taikomosios dailės kūriniai;
- 6) muzikos instrumentai;
- 7) inkunabulai ir rankraščiai, žemėlapiai ir natos, knygos ir kiti leidiniai;
- 8) kilnojamieji daiktai, turintys numizmatinę, sfragistinę, heraldinę ar filatelinę vertę, faleristiką, ordinarus ir medaliai;
- 9) mokslo, technikos ar technologijos istoriją apibūdinantys kilnojamieji daiktai;
- 10) kolekcijos, rinkiniai, komplektai ar kitokie dariniai kaip visuma, nesvarbu, kokia atskirų dalių vertė ir rūšis; kolekcijos, reikšmingos paleontologiniu, zoologiniu, botaniniu ar anatominiu požiūriu;
- 11) meninių, istorinių ar religinių objektų dalys;
- 12) fotografijos ir kino juostos, jų negatyvai;
- 13) dokumentai, sukurti ant bet kokio pagrindo;
- 14) antikvariniai daiktai.

ANTRASIS SKIRSNIS KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ADMINISTRAVIMAS

4 straipsnis. Subjektai, vykdančys kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą, ir jų funkcijos

1. Valstybinės kultūros paveldo komisijos kompetenciją kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos srityje nustato Valstybinės kultūros paveldo komisijos įstatymas.

2. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (toliau – Kultūros ministerija):

1) dalyvauja formuojant ir įgyvendinant kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos politiką, atsižvelgdama į Valstybinės kultūros paveldo komisijos teikiamus siūlymus;

2) rengia įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą, projektus;

3) nustato siūlomų įrašyti į Kultūros vertybių registrą kilnojamųjų daiktų vertinimo kriterijus, tvirtina kilnojamosios kultūros vertybės apsaugos reglamento ir kilnojamosios kultūros vertybės paso formą, taip pat šių dokumentų pildymo ir išdavimo taisykles;

4) Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo komisijos teikimu restauratoriams suteikia kvalifikacines kategorijas;

5) tvirtina Restauravimo tarybos nuostatus ir jos sudėtį, Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo komisijos nuostatus ir jos sudėtį, Kilnojamųjų kultūros vertybių išvežimo tarybos nuostatus ir jos sudėtį, Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisijos nuostatus ir jos sudėtį;

6) nustato kilnojamųjų kultūros vertybių (išskyrus Nacionalinio dokumentų fondo dokumentus) tyrimo, konservavimo ir restauravimo tvarką;

7) dalyvauja formuojant neteisėtai iš Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių išvežtų kilnojamųjų kultūros vertybių paieškos politiką, nustato paieškos darbų kryptis ir prioritetus;

8) koordinuoja Lietuvai reikšmingų kultūros objektų užsienyje paiešką, grąžinimą ir pristatymą visuomenei;

9) skiria lėšų neleistoms išvežti iš Lietuvos Respublikos kilnojamosioms kultūros vertybėms ir antikvariniams daiktams išpirkti;

10) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

3. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Kultūros paveldo departamentas):

1) įgyvendina valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, apsaugos politiką;

2) rengia teisės aktų, reglamentuojančių į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą, projektus;

3) vykdo Kultūros vertybių registro tvarkymo įstaigos funkcijas;

4) rengia, tvirtina, pildo ir išduoda į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių pasus, kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos reglamentus;

5) tikrina, kaip laikomasi į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos reglamento;

6) kreipiasi į teismą apginti viešąjį interesą dėl įrašytų į Kultūros vertybių registrą kilnojamųjų kultūros vertybių paėmimo visuomenės poreikiams, valstybės lėšų, skirtų į Kultūros vertybių registrą įrašytoms kilnojamosioms kultūros vertybėms tirti, restauruoti ir konservuoti, išieškojimo, taip pat dėl atlyginimo žalos, padarytos dėl netinkamo į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių restauravimo ir konservavimo, netinkamo saugojimo ir naudojimo;

7) finansuoja kultūrinę vertę turinčių kilnojamųjų daiktų įrašymą į Kultūros vertybių registrą, į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių, taip pat vertybės, kuri yra viena iš nekilnojamojo kultūros paveldo statinio vertingųjų savybių, tyrimus, konservavimą, restauravimą, apsaugos priemonių įrengimą ir pažinimo sklaidą iš Kultūros paveldo departamentui skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Šių darbų ar jų dalių įgyvendinimą Kultūros paveldo departamentas gali pavesti biudžetinėms įstaigoms, kurių savininko teises ir pareigas jis įgyvendina;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-2142](#), 2019-05-30, paskelbta TAR 2019-06-04, i. k. 2019-09047

8) išduoda leidimus išvežti iš Lietuvos Respublikos kilnojamąsias kultūros vertybes ir antikvarinius daiktus;

9) (neteko galios);

10) kontroliuoja, kaip laikomasi prekybos antikvariniais daiktais taisyklių;

11) kontroliuoja, kaip saugomos į Kultūros vertybių registrą įrašytos kilnojamosios kultūros vertybės;

12) kontroliuoja, kaip laikomasi į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo tvarkos;

13) teikia kilnojamųjų kultūros vertybių ir antikvarinių daiktų aukcionų rengėjams išvadas dėl aukcionuose parduodamų kultūros objektų išvežimo iš Lietuvos Respublikos sąlygų;

14) organizuoja Lietuvos Respublikoje dingusių ar pavogtų kilnojamųjų kultūros vertybių ir antikvarinių daiktų įkainojimą, antikvarinių daiktų kultūrinės vertės nustatymą, pavogtų ar neteisėtai iš Lietuvos Respublikos bei užsienio valstybių išvežtų kilnojamųjų kultūros vertybių įkainojimą;

15) organizuoja paveldimų antikvarinių meno kūrinių, meno kūrinių, kilnojamųjų kultūros vertybių įkainojimą, kartu su Lietuvos prabavimo rūmais organizuoja paveldėtų antikvarinių tauriųjų metalų gaminių ir antikvarinių brangakmenių gaminių įkainojimą, išduoda asmenims Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nustatytos formos pažymą apie paveldėto turto vertę;

16) organizuoja ir finansuoja Lietuvai reikšmingų kultūros objektų, esančių užsienyje, paiešką ir grąžinimą, istorinės apžvalgos rengimą, kaupia ir sistemina informaciją apie juos, organizuoja ir finansuoja leidinių apie Lietuvai reikšmingus kultūros objektus užsienyje leidimą;

17) Administracinių nusižengimų kodekso nustatytais atvejais surašo administracinių nusižengimų protokolus, pagal kompetenciją nagrinėja administracinių nusižengimų bylas;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2618](#), 2016-09-20, paskelbta TAR 2016-09-29, i. k. 2016-24192

18) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

4. Lietuvos vyriausiojo archyvaro kompetenciją kilnojamųjų kultūros vertybių – dokumentų apsaugos srityje nustato Dokumentų ir archyvų įstatymas.

5. Neteko galios.

6. Savivaldybės kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos srityje:

1) atsako už savivaldybei nuosavybės teise priklausančių kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą;

2) rengia, finansuoja ir įgyvendina savivaldybei nuosavybės teise priklausančių kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo, konservavimo, restauravimo ir apsaugos priemonių įrengimo programas;

3) pagal kompetenciją atlieka kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatytas funkcijas.

7. Šio straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatytos Restauravimo taryba, Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo komisija, Kilnojamųjų kultūros vertybių išvežimo taryba ir Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisija atlieka joms jų nuostatuose priskirtas funkcijas kultūros vertybių apsaugos srityje, o jų narių darbas apmokamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų ir komisijų narių darbo apmokėjimo įstatymo nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-1755](#), 2018-12-11, paskelbta TAR 2018-12-18, i. k. 2018-20736

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, *Žin.*, 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, *Žin.*, 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

TREČIASIS SKIRSNIS KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSKAITA

5 straipsnis. Valstybinė kilnojamųjų kultūros vertybių apskaita

1. Šio įstatymo 3 straipsnyje išvardyti kilnojamieji daiktai teisės aktų nustatyta tvarka gali būti įtraukiami į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą, kurią sudaro:

- 1) muziejų ir bibliotekų kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos dokumentai;
- 2) Nacionalinio dokumentų fondo apskaitos dokumentai;
- 3) Kultūros vertybių registras.

2. Kilnojamųjų kultūros vertybių, saugomų muziejuose ir bibliotekose, apskaitos tvarką nustato kultūros ministras.

3. Dokumentų, kurie yra kilnojamosios kultūros vertybės ir priklauso Nacionaliniam dokumentų fondui, apskaitą ir saugojimą reglamentuoja Dokumentų ir archyvų įstatymas ir kiti teisės aktai.

4. Kultūros vertybių registras tvarkomas Valstybės registrų įstatymo, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, šio įstatymo, Kultūros vertybių registro nuostatų, kuriuos tvirtina Vyriausybė, ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vadovaujančioji Kultūros vertybių registro tvarkymo įstaiga yra Kultūros ministerija, o tvarkymo įstaiga – Kultūros paveldo departamentas.

5. Jeigu kilnojamoji kultūros vertybė negražinamai išvežama iš Lietuvos Respublikos pagal tarptautines sutartis šio įstatymo 14 straipsnyje nustatytais atvejais, iš valstybinės apskaitos ji neišbraukiama, tačiau jai nebetaikomi šio įstatymo apsaugos reikalavimai, o duomenys apie ją saugomi duomenų bazės archyve neterminuotai.

6 straipsnis. Kilnojamųjų daiktų, turinčių kultūrinę vertę, įrašymas į Kultūros vertybių registrą ir kilnojamųjų kultūros vertybių išbraukimas iš jo

1. Kultūros ministras, remdamasis Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisijos išvada, pritarus Valstybinei kultūros paveldo komisijai, priima sprendimą įrašyti į Kultūros vertybių registrą arba išbraukti iš Kultūros vertybių registro šio įstatymo 3 straipsnyje išvardytus kilnojamuosius daiktus, atitinkančius Kultūros ministerijos nustatytus į Kultūros vertybių registrą įrašomų kilnojamųjų daiktų vertinimo kriterijus.

2. Išimties atvejais, kai gresia šio įstatymo 3 straipsnyje nurodyto kilnojamojo daikto sunaikinimas arba kitoks jo praradimas, kultūros ministras turi teisę šį daiktą įrašyti į Kultūros vertybių registrą, remdamasis Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisijos išvada dėl šio daikto atitikties į Kultūros vertybių registrą įrašomų kilnojamųjų daiktų vertinimo kriterijams nesilaikydamas šio straipsnio 1 dalyje nustatytos tvarkos ir Kultūros paveldo departamento išvada dėl daikto sunaikinimo arba kitokio praradimo grėsmės.

3. Kilnojamąjį daiktą įrašyti į Kultūros vertybių registrą gali siūlyti savininkas, Valstybinė kultūros paveldo komisija, Kultūros ministerija, Kultūros paveldo departamentas, Lietuvos vyriausiasis archyvaras, savivaldybė. Jeigu kilnojamas daiktas į Kultūros vertybių registrą neįrašomas, kultūros ministras siūlymą pateikusiam asmeniui arba institucijai turi pateikti motyvuotą atsakymą.

4. Įrašytos į Kultūros vertybių registrą kilnojamosios kultūros vertybės savininkui išduodamas kilnojamosios kultūros vertybės apsaugos reglamentas ir kilnojamosios kultūros vertybės pasas.

5. Kilnojamas daiktas, nepriklausantis valstybei, gali būti įrašomas į Kultūros vertybių registrą tik savininko sutikimu, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus.

6. Kilnojamosios kultūros vertybės, įrašytos į Kultūros vertybių registrą, gali būti išbrauktos iš Kultūros vertybių registro, jeigu jas įsigyja muziejai, bibliotekos, valstybės archyvai. Kilnojamoji kultūros vertybė iš valstybinės kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos neišbraukiama, tačiau jai netaikomi šio įstatymo apsaugos reikalavimai, jeigu Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisija nustato, kad kilnojamoji kultūros vertybė:

- 1) sunyko arba buvo sunaikinta;
- 2) neturi arba neteko kultūrinės vertės.

7. Kultūros vertybių registro duomenys yra vieši, išskyrus asmens duomenis. Kilnojamosios kultūros vertybės savininkas gali uždrausti skelbti esančios Kultūros vertybių registre kilnojamosios kultūros vertybės adresą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, Žin., 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, Žin., 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

7 straipsnis. Juridinių asmenų kilnojamųjų daiktų, turinčių kultūrinę vertę, sąrašai

1. Juridinių asmenų, išskyrus muziejus, bibliotekas ir valstybės archyvus, kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę (vaizduojamosios ir taikomosios dailės kūriniai, muzikos instrumentai ir kt.), įtraukiami į tų juridinių asmenų apskaitą atskirai. Šio turto įtraukimo į apskaitą tvarką nustato Kultūros ministerija, suderinusi su Finansų ministerija.

2. Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos funkcijas atliekantys subjektai turi teisę patikrinti kilnojamųjų daiktų, turinčių kultūrinę vertę, sąrašus, juose įrašytus kilnojamuosius daiktus ir minėtus kilnojamuosius daiktus, turinčius kultūrinę vertę, šio įstatymo nustatyta tvarka siūlyti įrašyti į Kultūros vertybių registrą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, Žin., 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

KETVIRTASIS SKIRSNIS

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ, ĮRAŠYTŲ Į KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRĄ, SAUGOJIMAS

8 straipsnis. Kilnojamųjų kultūros vertybių saugojimas

1. Kilnojamąsias kultūros vertybes saugo jų savininkai, valdytojai. Jie privalo laikytis kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos reglamentų reikalavimų.

2. Jeigu kilnojamosios kultūros vertybės savininkas arba valdytojas nesilaiko kilnojamosios kultūros vertybės apsaugos reglamente nustatytų reikalavimų, Kultūros paveldo departamentas raštu įspėja jį ir nustato terminą šio reglamento reikalavimams įvykdyti. Jeigu kilnojamosios kultūros vertybės savininkas arba valdytojas iki nurodyto termino neįvykdo šio reglamento reikalavimų, Kultūros paveldo departamentas turi teisę traukti administracinę atsakomybę, o po pakartotinio reikalavimo ir jo neįvykdymo, esant praradimo ar sunaikinimo grėsmei, – be išankstinio įspėjimo teisės aktų nustatyta tvarka inicijuoti kilnojamosios kultūros vertybės paėmimą visuomenės poreikiams iš savininko, teisingai jam atlyginant.

3. Kilnojamajai kultūros vertybei, esančiai paskelbtame saugomu kultūros paveldo statinyje ir įrašytai nekilnojamosios kultūros vertybės pase bei Kultūros vertybių registre kaip statinio vertingoji savybė, taikomos šio įstatymo ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatos.

9 straipsnis. Kultūros paminklai

1. Kilnojamąsias kultūros vertybes, įrašytas į Kultūros vertybių registrą ir turinčias ypatingą kultūrinę vertę, kultūros ministro siūlymu, pateiktu remiantis Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisijos išvadomis, pritarus Valstybinei kultūros paveldo komisijai, Vyriausybė nutarimu skelbia kultūros paminklais.

2. Sprendimas dėl kilnojamosios kultūros vertybės paskelbimo kultūros paminklu gali būti panaikintas Vyriausybės nutarimu, laikantis šio straipsnio 1 dalyje nustatytos tvarkos.

10 straipsnis. Kompensavimas kilnojamųjų kultūros vertybių savininkams

Į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių savininkams kompensuojama šioms vertybėms išsaugoti reikalingų tyrimo, konservavimo, restauravimo ir apsaugos priemonių įrengimo darbų išlaidų dalis, jei šių kilnojamųjų kultūros vertybių savininkai arba valdytojai jas eksponuoja ar kitaip daro prieinamas visuomenei. Kompensavimo tvarką nustato Kultūros ministerija.

11 straipsnis. Kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimas, konservavimas ir restauravimas

1. Tirti, konservuoti ir restauruoti kilnojamąsias kultūros vertybes, taip pat vertybę, kuri yra viena iš nekilnojamojo kultūros paveldo statinio vertingųjų savybių, ir dailės nekilnojamojo kultūros paveldo objektus gali tik Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo komisijos atestuoti restauratoriai, turintys atitinkamas kvalifikacines kategorijas. Europos Sąjungos valstybės narės subjektų, įgijusių teisę teikti atitinkamas paslaugas savo valstybėje narėje, profesinė kvalifikacija pripažįstama Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

2. Restauravimo taryba tvirtina kilnojamųjų kultūros vertybių, taip pat vertybės, kuri yra viena iš nekilnojamojo kultūros paveldo statinio vertingųjų savybių, ir dailės nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tyrimo, konservavimo ir restauravimo programas, kontroliuoja darbų procesą ir kokybę ir priima darbą.

3. Neteko galios.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, *Žin.*, 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, *Žin.*, 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

PENKTASIS SKIRSNIS

KULTŪROS OBJEKTŲ SAVININKŲ IR VALDYTOJŲ PASIKEITIMAS

12 straipsnis. Kilnojamųjų kultūros vertybių ir kilnojamųjų daiktų, turinčių kultūrinę vertę, nuosavybės ir valdymo teisių įgijimas

1. Į Kultūros vertybių registrą įrašytos kilnojamosios kultūros vertybės savininkas, norėdamas ją parduoti ar kitaip perduoti, privalo išpėti būsimą savininką arba valdytoją apie šios vertybės statusą ir kilnojamosios kultūros vertybės apsaugos reglamento reikalavimus. Sudaręs sandorį, kilnojamosios kultūros vertybės buvęs savininkas per 15 dienų privalo raštu informuoti Kultūros paveldo departamentą apie savininko arba valdytojo pasikeitimą. Buvęs savininkas perduoda naujam savininkui kilnojamosios kultūros vertybės pasą ir kilnojamosios kultūros vertybės apsaugos reglamentą, o valdytojui – minėtų dokumentų kopijas. Perdavimo metu buvęs savininkas ir naujasis savininkas arba valdytojas surašo kilnojamosios kultūros vertybės būklės įvertinimo aktą.

2. Sudaręs sandorį arba įstatymų nustatytais kitais pagrindais įgijęs nuosavybės teisę, naujasis kilnojamosios kultūros vertybės savininkas per 15 dienų privalo pateikti Kultūros paveldo departamentui kilnojamosios kultūros vertybės nuosavybę patvirtinančius dokumentus, būklės įvertinimo aktą ir kilnojamosios kultūros vertybės pasą.

3. Kultūros paveldo departamentas įrašo į kilnojamosios kultūros vertybės pasą naująjį savininką ir jam išduoda šios vertybės apsaugos reglamentą.

4. Visi žemėje, jos paviršiuje, vandenyje, pastatuose ir statiniuose arba jų dalyse rasti šio įstatymo 3 straipsnyje nurodyti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę, kurių savininkas ar valdytojas negali būti nustatytas arba pagal įstatymus yra netekę teisės į juos, pereina valstybės nuosavybėn. Ieškoti tokių daiktų, vykdant kasinėjimus ar naudojantis metalo iešikliais arba bet kokia kita paieškos įranga, gali tik Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nurodyti atestuoti tyrėjai. Asmenys, atsitiktinai radę šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytus kilnojamuosius daiktus, privalo per savaitę juos pateikti įvertinti Kultūros paveldo departamentui. Už istorinę, kultūrinę ar archeologinę vertę turinčius radinius Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka išmokamas atlyginimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, *Žin.*, 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, *Žin.*, 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

13 straipsnis. Prekyba antikvariniais daiktais

1. Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėmis, arba Lietuvos Respublikoje ar Europos Sąjungos valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija, ar jų filialai ir (arba) trečiosiose užsienio valstybėse įsteigtų juridinių asmenų ar kitų organizacijų filialai Lietuvos Respublikoje (toliau – ūkio subjektas) prekiauti antikvariniais daiktais, įrašytais į Kultūros vertybių registrą ar sukurtais (pagamintais) iki 1800 metų, gali gavę Kultūros paveldo departamento išduotą licenciją (toliau – licencija). Šie reikalavimai taikomi ir parduodant antikvarinius daiktus elektroninėmis priemonėmis. Licencijų išdavimo tvarką ir prekybos antikvariniais daiktais tvarką nustato Vyriausybė. Licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūrą atlieka, licencijas išduoda, apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą ir panaikinimą įspėja, licencijos galiojimą sustabdo, licencijos galiojimo sustabdymą panaikina ir licencijos galiojimą panaikina Kultūros paveldo departamentas Vyriausybės nustatyta licencijų išdavimo tvarka. Pirkti, parduoti, mainyti, dovanoti, įkeisti, išnuomoti, suteikti panaudai archeologinius radinius ar kitaip perleisti nuosavybės arba valdymo teises į juos draudžiama, išskyrus archeologinius radinius, kurie teisėtai įgyti kitose valstybėse ir įvežti į Lietuvos Respubliką, taip pat archeologinius radinius, kurie perleidžiami nacionaliniam, respublikiniam ar savivaldybės muziejui, arba tarp šių muziejų yra perduodami ir priimami laikinam ar ilgam saugojimui, arba pagal šio įstatymo 12 straipsnio 4 dalies nuostatas išmokamas atlyginimas asmenims už atsitiktinai rastus archeologinius radinius, turinčius istorinę, kultūrinę ar archeologinę vertę, arba pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 straipsnio 5 dalį atlyginama už visuomenės poreikiams paimamus lobius, kuriuose yra archeologinių radinių. Įvežant į Lietuvos Respubliką užsienio valstybėse teisėtai įgytus archeologinius radinius, būtina turėti ir iki išvežimo iš Lietuvos Respublikos saugoti jų įsigijimą patvirtinančius dokumentus, kuriuose būtų nurodytas įsigyto archeologinio radinio pavadinimas, individualūs jo požymiai, įsigijimo vieta, data.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

2. Kultūros paveldo departamentas turi teisę 20 darbo dienų sustabdyti antikvarinio daikto pardavimą, jeigu pagal Kultūros paveldo departamento direktoriaus patvirtintas Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų taisyklės (toliau – Patikrinimų taisyklės), vykdant ūkio subjekto planinį arba neplaninį patikrinimą, kyla įtarimas dėl jo įsigijimo teisėtumo arba svarbos Lietuvos kultūros paveldui. Antikvarinio daikto pardavimo sustabdymas įforminamas Patikrinimų taisyklėse nustatyta tvarka surašant patikrinimo aktą. Jeigu per 20 darbo dienų Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisija nustato, kad antikvarinis daiktas atitinka Kultūros ministerijos patvirtintus siūlomų įrašyti į Kultūros vertybių registrą kilnojamųjų daiktų vertinimo kriterijus, jis savininko sutikimu gali būti valstybės išperkamas Vyriausybės nustatyta tvarka arba šio įstatymo nustatyta tvarka savininko sutikimu įrašomas į Kultūros vertybių registrą. Jeigu per antikvarinio daikto pardavimo sustabdymo terminą nustatoma, kad antikvarinis daiktas galėjo būti įgytas neteisėtai, Kultūros paveldo departamentas surinktą informaciją ir medžiagą įstatymų nustatyta tvarka perduoda teisėsaugos institucijoms.

3. Muziejams ir bibliotekoms, kurių savininkė (dalininkė) yra valstybė ar savivaldybė, ir valstybinės archyvų sistemos įstaigoms – valstybės archyvams – prekybos antikvariniais daiktais nustatyta tvarka suteikiama pirmumo teisė įsigyti į Kultūros vertybių registrą įrašytas kilnojamąsias kultūros vertybes iš asmenų, prekiaujančių antikvariniais daiktais.

4. Prekyba kilnojamosiomis kultūros vertybėmis ir antikvariniais daiktais gali būti vykdoma aukcionuose. Aukcionai vykdomi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, *Žin.*, 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, *Žin.*, 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

13¹ straipsnis. Licencijos prekiauti antikvariniais daiktais išdavimas ir galiojimas

1. Licencija prekiauti antikvariniais daiktais ūkio subjektui išduodama Vyriausybės nustatyta licencijų išdavimo tvarka per 3 darbo dienas nuo tinkamai įforminto prašymo dėl licencijos prekiauti antikvariniais daiktais išdavimo gavimo Kultūros paveldo departamente dienos.

2. Ūkio subjektas, norintis gauti licenciją prekiauti antikvariniais daiktais, Kultūros paveldo departamentui pateikia prašymą, kuriame nurodo fizinio asmens vardą ir pavardę arba juridinio asmens pavadinimą, kodą ir teisinę formą, fizinio asmens gyvenamąją vietą arba juridinio asmens buveinę ir kontaktinius duomenis, juridinio asmens vardu turinčio teisę veikti asmens vardą ir pavardę. Kartu su prašymu išduoti licenciją prekiauti antikvariniais daiktais pateikiama juridinio asmens steigimo dokumentų kopija.

3. Jeigu į tinkamai įformintą prašymą dėl licencijos prekiauti antikvariniais daiktais išdavimo neatsakoma per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo Kultūros paveldo departamente dienos ir nepateikiamas rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti licenciją prekiauti antikvariniais daiktais, laikoma, kad licencija prekiauti antikvariniais daiktais yra išduota.

4. Kultūros paveldo departamentas Vyriausybės patvirtintose Licencijų išdavimo tvarkos taisyklėse nustatytais atvejais visiems ūkio subjektams išduoda tik popierinę arba tik elektroninę licenciją.

5. Pasikeitus licencijoje prekiauti antikvariniais daiktais nurodytiems šios licencijos turėtojo duomenims, šios licencijos turėtojas privalo ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo duomenų pakeitimo pateikti Kultūros paveldo departamentui prašymą patikslinti licenciją. Kultūros paveldo departamentas sprendimą dėl licencijos patikslinimo priima per 3 darbo dienas nuo tokio prašymo gavimo dienos.

6. Licenciją prekiauti antikvariniais daiktais išduoti atsisakoma, jeigu:

1) ūkio subjektas prašyme dėl licencijos prekiauti antikvariniais daiktais išdavimo pateikia ne visą Licencijų išdavimo tvarkos taisyklėse nurodytą informaciją, pateikia neteisingus duomenis ir per 10 darbo dienų nuo pranešimo iš Kultūros paveldo departamento dėl trūkstamos informacijos ar neteisingų duomenų pateikimo gavimo dienos nepateikia trūkstamos informacijos ar teisingų duomenų;

2) ūkio subjektui – juridiniam asmeniui – per praėjusių vienerių metų laikotarpį yra įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą ekonomikai ir verslo tvarkai, o ūkio subjektui – fiziniam asmeniui – teistumas už nusikalstamą veiką ekonomikai ir verslo tvarkai nėra išnykęs ar panaikintas.

7. Licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimas sustabdomas 30 dienų, kai Kultūros paveldo departamentas nustato, kad:

1) licencijai gauti pateikti neteisingi duomenys. Kai ūkio subjektas, gavęs Kultūros paveldo departamento išpėją apie ketinamą taikyti poveikio priemonę – sustabdyti licencijos galiojimą, per

10 darbo dienų nuo Kultūros paveldo departamento įspėjimo gavimo dienos nepatiksina licencijai gauti pateiktų duomenų;

2) licencijos turėtojas, prekiaudamas antikvariniais daiktais, įrašytais į Kultūros vertybių registrą ar sukurtais (pagamintais) iki 1800 metų, pažeidžia prekybos antikvariniais daiktais tvarkos reikalavimus.

8. Pašalinus priežastis, dėl kurių licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimas buvo sustabdytas, panaikinamas šios licencijos galiojimo sustabdymas. Kultūros paveldo departamentas sprendimą dėl licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimo sustabdymo panaikinimo priima per 10 darbo dienų nuo informacijos apie licencijos galiojimo sustabdymo priežasčių pašalinimą gavimo dienos.

9. Licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimas panaikinamas, jeigu:

1) licencijos turėtojas pateikia Kultūros paveldo departamentui prašymą panaikinti licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimą;

2) licencijos turėtojas, kurio licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimas sustabdytas, per licencijos galiojimo sustabdymo terminą nepatiksina licencijai gauti pateiktų duomenų;

3) licencijos turėtojas likviduojamas ar miršta;

4) licencijos turėtoju įsiteisėjo apkaltinamasis teismo nuosprendis už nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą ekonomikai ir verslo tvarkai;

5) licencijos turėtojas, kurio licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimas sustabdytas, toliau vykdo licencijuojamą veiklą;

6) licencijos turėtojas, kurio licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimas sustabdytas, per licencijos galiojimo sustabdymo terminą nepašalina nustatytų prekybos antikvariniais daiktais tvarkos pažeidimų.

10. Panaikinus licencijos prekiauti antikvariniais daiktais galiojimą:

1) šio straipsnio 9 dalies 4 punkto pagrindu – nauja licencija tam pačiam ūkio subjektui gali būti išduota ne anksčiau kaip po vienų metų nuo jos galiojimo panaikinimo dienos ir išnykus ar panaikinus teistumą;

2) šio straipsnio 9 dalies 5 punkto pagrindu – nauja licencija tam pačiam ūkio subjektui gali būti išduota ne anksčiau kaip po vienų metų nuo jos galiojimo panaikinimo dienos;

3) jeigu buvo išduota popierinė licencija – popierinis licencijos variantas privalo būti grąžinamas Kultūros paveldo departamentui.

11. Ūkio subjektas, turintis licenciją prekiauti antikvariniais daiktais, turi teisę:

1) verstis prekyba antikvariniais daiktais, įrašytais į Kultūros vertybių registrą ar sukurtais (pagamintais) iki 1800 metų;

2) reikalauti paaiškinimų licencijos galiojimo sustabdymo ar galiojimo panaikinimo atvejais;

3) įstatymų nustatyta tvarka apskusti teismui Kultūros paveldo departamento sprendimą neišduoti licencijos, sprendimus dėl licencijos galiojimo sustabdymo ar licencijos galiojimo panaikinimo.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XII-1293](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17212

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1293](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17212

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ IR ANTIKVARINIŲ DAIKTŲ IŠVEŽIMAS IŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS IR ĮVEŽIMAS Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ

14 straipsnis. Kilnojamųjų kultūros vertybių ir antikvarinių daiktų išvežimas iš Lietuvos Respublikos

1. Vyriausybė, atsižvelgdama į 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 116/2009 dėl kultūros vertybių eksporto (kodifikuota redakcija) (OL 2009 L 39, p. 1) I priede nustatytas kultūros objektų kategorijas, patvirtina Kilnojamųjų kultūros vertybių ir antikvarinių daiktų išvežimo iš Lietuvos Respublikos taisyklės ir Kilnojamųjų kultūros vertybių ir antikvarinių daiktų, kuriuos išvežant iš Lietuvos Respublikos būtina turėti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos išduotą leidimą, sąrašus.

2. Kilnojamosios kultūros vertybės ir antikvariniai daiktai, įrašyti į Vyriausybės patvirtintus sąrašus, gali būti išvežami tik turint leidimą. Leidimą išduoda Kultūros paveldo departamentas. Šioms kilnojamosioms kultūros vertybėms, išskyrus vertybes, įtrauktas į muziejų ir bibliotekų kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos dokumentus, ir antikvariniams daiktams įkainoti, antikvarinių daiktų kultūrinei vertei nustatyti ir išvadoms dėl leidimų juos išvežti išdavimo pateikti sudaroma Kilnojamųjų kultūros vertybių išvežimo taryba. Sprendimas dėl leidimo išvežti turi būti priimtas per 15 darbo dienų nuo rašytinio prašymo pateikimo dienos. Vyriausybės nustatyta tvarka terminas sprendimui dėl leidimo išvežti priimti gali būti pratęstas iki 30 darbo dienų.

3. Leidimas negražinamai išvežti iš Lietuvos Respublikos antikvarinį daiktą neišduodamas, jeigu Kilnojamųjų kultūros vertybių išvežimo taryba nustato, kad norimas išvežti antikvarinis daiktas atitinka šiuos reikšmingumo Lietuvos kultūros paveldui nustatymo kriterijus:

- 1) retas arba yra tikimybė, kad gali tapti retas;
- 2) ypač reprezentacinis nacionalinio kultūros paveldo požiūriu;
- 3) glaudžiai susijęs su vertinga kultūrine aplinka;
- 4) susijęs su įžymiais žmonėmis arba šalies istoriniais įvykiais.

4. Jeigu leidimas negražinamai išvežti iš Lietuvos Respublikos antikvarinį daiktą neišduodamas, kultūrinę vertę turintis antikvarinis daiktas savininko sutikimu gali būti siūlomas įrašyti į Kultūros vertybių registrą arba Vyriausybės nustatyta tvarka per 2 metus valstybės išperkamas. Jeigu Kilnojamųjų kultūros vertybių išvežimo taryba nustato, kad norimas išvežti antikvarinis daiktas nėra reikšmingas Lietuvos kultūros paveldui, savininko prašymu išduodamas leidimas šį antikvarinį daiktą išvežti negražinamai.

TAR pastaba. 14 straipsnio 4 dalyje nustatytas 2 metų terminas taikomas tų antikvarinių daiktų išpirkimui, dėl kurių išpirkimo savininkai sutikimą pateikė po įstatymo Nr. XII-2726 įsigaliojimo (2017-01-01).

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

5. Jeigu leidimas negražinamai išvežti iš Lietuvos Respublikos antikvarinį daiktą neišduodamas, šio straipsnio 4 dalies reikalavimai netaikomi, jeigu šie daiktai iš Lietuvos Respublikos išvežami ribotam laikui, t. y. į kultūros ir meno renginius arba restauruoti, remontuoti, turint renginio organizatoriaus kvietimą arba parodos, renginio ar restauravimo, remontavimo sutartis.

6. Dokumentų išvežimo iš Lietuvos Respublikos tvarką nustato Dokumentų ir archyvų įstatymas.

7. Į Kultūros vertybių registrą įrašytą arba muziejuje ar bibliotekoje saugomą kilnojamąją kultūros vertybę iš Lietuvos Respublikos negražinamai išvežti draudžiama. Ji gali būti išvežta tik laikinai (iš Europos Sąjungos muitų teritorijos – iki 3 metų, į kitas Europos Sąjungos valstybes nares – pareiškėjo nurodytam laikui, bet ne ilgesniam kaip 10 metų), turint Kultūros paveldo departamento išduotą leidimą. Kultūros paveldo departamentas, gavęs rašytinį motyvuotą prašymą dėl šio termino pratęsimo, turi teisę jį pratęsti iki 12 mėnesių. Jeigu Kultūros paveldo departamentas yra nustatęs, per kiek laiko grąžinti laikinai išvežtas kilnojamasias kultūros vertybes, jų savininkas per mėnesį nuo jų grąžinimo į Lietuvos Respubliką turi apie tai raštu pranešti Kultūros paveldo departamentui. Leidimo negražinamai išvežti arba leidimo laikinai išvežti iš Lietuvos Respublikos kilnojamasias kultūros vertybes ir antikvarinius daiktus galiojimo laikas – ne ilgiau kaip 12 mėnesių nuo leidimo išdavimo. Jeigu išduoto leidimo galiojimo laikas baigiasi leidimu nepasinaudojus, pareiškėjas jį privalo grąžinti Kultūros paveldo departamentui.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

8. Negražinamai išvežti iš Lietuvos Respublikos kilnojamąją kultūros vertybę galima tik pagal tarptautines sutartis kilnojamųjų kultūros vertybių mainų atveju, kai Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisija nustato, kad mainais gaunama kilnojamoji kultūros vertybė yra ne mažiau reikšminga Lietuvos kultūros paveldui negu atiduodama kilnojamoji kultūros vertybė.

9. Į Kultūros vertybių registrą įrašyti arba muziejuje ar bibliotekoje saugomi ypatingi rankraščiniai religiniai tekstai (toros), perrašinėti išimtinai apeigų paskirčiai ir tapatinami su apeigomis, Vyriausybei priėmus atitinkamą nutarimą, gali būti negražinamai išvežti iš Lietuvos Respublikos apeigų tikslams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, Žin., 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

15 straipsnis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos rašytinis įsipareigojimas atlyginti nuostolius

Laikinais įvežant užsienio valstybių kilnojamąsias kultūros vertybes parodoms Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija Vyriausybės nustatyta tvarka gali priimti rašytinį įsipareigojimą skirti lėšų valstybės ar savivaldybės įsteigtai biudžetinei įstaigai, veikiančiai pagal Muziejų įstatymą, Bibliotekų įstatymą ar Dokumentų ir archyvų įstatymą, atlyginti kilnojamosios kultūros vertybės savininko patirtiems pagrįstiems nuostoliams, atsiradusiems dėl parodų metu (organizuojant parodas) kilnojamųjų kultūros vertybių sužalojimo arba netekimo.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

NETEISĖTAI IŠVEŽTŲ IŠ UŽSIENIO KULTŪROS OBJEKTŲ GRAŽINIMAS

Skirsnio pavadinimo pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, Žin., 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

16 straipsnis. Kultūros objektų gražinimas Europos Sąjungos valstybėms narėms

1. Neteisėtai iš Europos Sąjungos valstybių narių išvežti į Lietuvos Respubliką kultūros objektai gražinami tai valstybei, kuri kreipiasi dėl jų gražinimo, kai Lietuvos Respublikos teismas priima atitinkamą sprendimą. Prašančioji valstybė narė ieškinį teismui gali pareikšti dėl kultūros objekto, kuris buvo neteisėtai išvežtas iš Europos Sąjungos valstybės narės teritorijos nuo 1993 m. sausio 1 d., praėjus ne daugiau kaip 30 metų nuo kultūros objekto neteisėto išvežimo iš prašančiosios valstybės narės teritorijos.

2. Ieškinys dėl gražinimo gali būti pareikštas Lietuvos Respublikos teismui ne vėliau kaip per 3 metus nuo tos dienos, kai prašančioji valstybė narė, sužinojo kultūros objekto buvimo vietą, jo savininko ar valdytojo tapatybę. Prašančioji valstybė narė, kuri kreipiasi dėl kultūros objekto gražinimo, kartu su ieškiniu turi pateikti:

1) dokumentą, kuriame aprašomas daiktas ir konstatuojama, kad tai yra kultūros objektas;
2) prašančiosios valstybės narės įgaliotų valdžios institucijų pareiškimą, kad šis kultūros objektas buvo neteisėtai išvežtas iš jos teritorijos.

3. Europos Sąjungos valstybės narės ieškinys dėl kultūros objektų gražinimo gali būti pareiškiamas praėjus ne daugiau kaip 75 metams nuo kultūros objekto neteisėto išvežimo iš Europos Sąjungos valstybės narės, kuri dėl to kreipėsi, teritorijos tais atvejais, kai Europos Sąjungos valstybėse narėse kultūros objektai sudaro visuomeninių kolekcijų dalį arba priklauso bažnytinių ar kitų religinių apeigų įstaigų inventoriams, kuriems taikomos ypatingos apsaugos nuostatos pagal atitinkamus Europos Sąjungos valstybės narės teisės aktus. Lietuvos Respublikos su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis sudarytuose dvišaliuose susitarimuose gali būti numatytas ilgesnis kaip 75 metų terminas gražinimo procesui pradėti.

4. Teismo procesas dėl gražinimo negali būti pradėtas, jeigu tuo momentu, kai jis turi būti pradėtas, kultūros objekto išvežimas iš prašančiosios valstybės narės teritorijos nebėra neteisėtas.

5. Lietuvos Respublikos teismas priima sprendimą grąžinti prašančiajai valstybei narei neteisėtai išvežtą kultūros objektą ir jo savininkui ir (arba) valdytojui iš prašančiosios valstybės narės priteisia tokią kompensaciją, kuri pagal bylos aplinkybes laikoma teisinga, jeigu šis savininkas ir (arba) valdytojas įrodo, kad įsigydamas kultūros objektą buvo pakankamai rūpestingas ir apdairus. Nustatant, ar savininkas ir (arba) valdytojas buvo pakankamai rūpestingas ir apdairus, atsižvelgiama į visas kultūros objekto įsigijimo aplinkybes, visų pirma į kultūros objekto kilmės dokumentus, leidimus išvežti, kurių reikia pagal prašančiosios valstybės narės teisės aktus, savininko ir (arba) valdytojo reputaciją, sumokėtą kainą, į tai, ar savininkas ir (arba) valdytojas ieškojo informacijos kuriame nors prieinamame pavogtų kultūros objektų registre, ir į visą kitą svarbią informaciją, kurią jis būtų galėjęs pagrįstai gauti, arba į tai, ar jis ėmėsi bet kokių kitų veiksmų, kurių tokiomis aplinkybėmis būtų ėmėsis protingas asmuo. Dovanojimo arba paveldėjimo atveju savininko ir (arba) valdytojo padėtis nėra palankesnė negu asmens, iš kurio jis tą kultūros objektą tuo būdu įsigijo.

6. Teisinga kompensacija mokama, dėl teismo sprendimo vykdymo ir neteisėtai išvežto kultūros objekto fizinio išsaugojimo patirtos išlaidos padengiamos nepažeidžiant prašančiosios valstybės narės teisės imtis tinkamų veiksmų ir atsiimti šias sumas iš asmenų, atsakingų už tokį neteisėtai išvežto kultūros objekto išvežimą iš jos teritorijos.

7. Gražinus kultūros objektą, nuosavybės teisę į jį reglamentuoja prašančiosios valstybės narės teisė.

8. Šis įstatymas nedaro poveikio teismo procesui civilinėje arba baudžiamojoje byloje, kuri pagal Lietuvos Respublikos nacionalinės teisės aktus gali pradėti prašančioji valstybė narė ir (arba) pavogto kultūros objekto savininkas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, Žin., 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, Žin., 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

17 straipsnis. Kultūros objektų grąžinimas trečiosioms užsienio valstybėms ir iš trečiųjų užsienio valstybių

Neteisėtai iš trečiųjų užsienio valstybių išvežti kultūros objektai, esantys Lietuvos Respublikoje, trečiosioms užsienio valstybėms grąžinami vadovaujantis dvišalių sutarčių ir tarptautinių sutarčių, kurių šalys yra Lietuvos Respublika ir trečioji užsienio valstybė, kuri kreipėsi dėl kultūros objektų grąžinimo, nuostatomis. Neteisėtai iš Lietuvos Respublikos į trečiąsias užsienio valstybes išvežti kultūros objektai grąžinami vadovaujantis dvišalių sutarčių ir tarptautinių sutarčių, kurių šalys yra Lietuvos Respublika ir trečioji užsienio valstybė, nuostatomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, Žin., 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

18 straipsnis. Kultūros ministerijos veiksmai vykdant kultūros objektų grąžinimą

1. Kultūros ministerija yra Lietuvos Respublikos įgaliota institucija, priimanti šio įstatymo 16 ir 17 straipsniuose nurodytų Europos Sąjungos valstybių narių ir trečiųjų užsienio valstybių prašymus dėl neteisėtai išvežtų kultūros objektų grąžinimo.

2. Kultūros ministerija, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos įstatymai ar tarptautinės sutartys, kurių šalys yra Lietuvos Respublika ir Europos Sąjungos valstybė narė, kuri kreipėsi dėl kultūros objektų grąžinimo, ar trečioji užsienio valstybė, nustato kitaip:

1) prašančiosios valstybės narės prašymu ieško neteisėtai iš jos teritorijos išvežto kultūros objekto, identifikudama jo savininko arba valdytojo tapatybę;

2) praneša suinteresuotoms valstybėms apie Lietuvos Respublikos teritorijoje rastą kultūros objektą, jeigu yra pagrindas manyti, kad jis buvo neteisėtai išvežtas iš Europos Sąjungos valstybės narės ar trečiosios užsienio valstybės teritorijos;

3) bendradarbiaudama su prašančiąja valstybe nare imasi reikiamų priemonių, kad neteisėtai išvežtas kultūros objektas būtų išsaugotas fiziškai;

4) sudaro sąlygas prašančiosios valstybės narės įgaliotoms valdžios institucijoms patikrinti, ar atitinkamas kilnojamas daiktas yra kultūros objektas, su sąlyga, kad patikrinimas atliekamas per 6 mėnesius nuo šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto pranešimo gavimo dienos. Per nurodytą laiką neatlikus šio patikrinimo, šio straipsnio 2 dalies 3 ir 6 punktai netaikomi;

TAR pastaba. 18 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatytas 6 mėnesių terminas taikomas prašančiosios valstybės narės įgaliotoms valdžios institucijoms, kurios Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytą pranešimą gavo po įstatymo Nr. XII-2726 įsigaliojimo (2017-01-01).

5) bendradarbiauja su prašančiąja valstybe nare kultūros objektų grąžinimo klausimais;

6) imasi reikiamų priemonių, kad užkirstų kelią bet kokiam veiksmui, kuriuo siekiama išvengti kultūros objekto grąžinimo procedūros;

7) tarpininkauja prašančiajai valstybei narei ir savininkui (arba) valdytojui kultūros objektų grąžinimo klausimais;

8) informuoja kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotas valdžios institucijas apie prašančiosios valstybės narės iškeltą bylą dėl atitinkamo kultūros objekto grąžinimo.

3. Kultūros ministerija turi teisę iš prašančiosios valstybės narės ar trečiosios užsienio valstybės reikalauti kompensacijos už grąžinamus prašančiajai valstybei narei ar trečiajai užsienio valstybei kultūros objektus, įtrauktus į muziejų, bibliotekų ir Nacionalinio dokumentų fondo apskaitos dokumentus.

4. Kultūros ministerija kreipiasi su prašymu į Europos Sąjungos valstybės narės ar trečiosios užsienio valstybės įgaliotą instituciją dėl neteisėtai iš Lietuvos Respublikos teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo, informuoja, kad buvo pradėtas teismo procesas siekiant užtikrinti atitinkamo kultūros objekto grąžinimą, nurodo teismo proceso pradėjimo pagrindą ir rūpinasi kultūros objektų

susigrąžinimu. Europos Sąjungos valstybės narės teismui priėmus sprendimą grąžinti Lietuvos Respublikai neteisėtai išvežtą kultūros objektą ir priteisus teisingą kompensaciją esamam kultūros objekto savininkui ir (arba) valdytojui, Lietuvos Respublika kompensaciją sumoka atgavusi neteisėtai išvežtą kultūros objektą. Lietuvos Respublika taip pat padengia sprendimo grąžinti neteisėtai išvežtą kultūros objektą vykdymo ir neteisėtai išvežto kultūros objekto fizinio išsaugojimo išlaidas. Kompensacijos už neteisėtai išvežtų kultūros objektų grąžinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

5. Kultūros ministerija, siekdama bendradarbiauti ir konsultuotis su Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotomis valdžios institucijomis, naudojasi 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2008/49/EB (VRI reglamentas) (OL 2012 L 316, p. 1), nustatytu specialiai kultūros vertybėms pritaikytu Vidaus rinkos informacinės sistemos (toliau – IMI) moduliui.

6. Informacija IMI modulyje keičiamasi laikantis Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme nustatytų asmens duomenų ir privatumo apsaugos teisinių nuostatų.

7. Kultūros ministerija kas 5 metus šio įstatymo priedo 1 punkte nurodytoje direktyvoje nustatyta tvarka teikia Europos Komisijai ataskaitą dėl šio įstatymo įgyvendinimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, *Žin.*, 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

AŠTUNTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19 straipsnis. Atsakomybė už Įstatymo pažeidimą

Asmenys, pažeidę šį įstatymą, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Lietuvos Respublikos
kilnojamųjų kultūros
vertybių apsaugos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/60/ES dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 (OL 2014 L 159, p. 1).

Punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-325](#), 97.06.26, *Žin.*, 1997, Nr. 65-1550 (97.07.09)

LIETUVOS RESPUBLIKOS KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 7, 11, 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-447](#), 97.10.14, Žin., 1997, Nr.97-2442 (97.10.29)

LIETUVOS RESPUBLIKOS KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 9, 21, 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1970](#), 00.10.03, Žin., 2000, Nr.87-2655 (00.10.18)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 24 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-384](#), 2001-06-19, Žin., 2001, Nr. 57-2028 (2001-07-04)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 27 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1286](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5559 (2002-12-24)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 1, 2, 9, 23, 24, 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO, 25 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1874](#), 2003-12-09, Žin., 2003, Nr. 123-5572 (2003-12-30)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2161](#), 2004-04-22, Žin., 2004, Nr. 73-2513 (2004-04-30)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 2, 3, 13, 14, 24 STRAIPSNIŲ, ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO BEI PAPILDYMO IR 14 STRAIPSNIO 9 DALIES PRIPAŽINIMO NETEKUSIA GALIOS ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2534](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6294 (2004-11-26)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 7, 9, 14, 15, 18, 23, 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 8 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1682](#), 2008-07-03, Žin., 2008, Nr. 81-3183 (2008-07-17)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m. liepos 1 d.

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-780](#), 2010-04-27, Žin., 2010, Nr. 54-2643 (2010-05-11)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 1, 4, 6, 11, 12, 13, 16, 18 STRAIPSNIŲ IR SEPTINTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Įstatymas, išskyrus 10 straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2010-07-01.

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1977](#), 2012-04-19, Žin., 2012, Nr. 53-2638 (2012-05-08)

KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 16 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2013 m. sausio 1 d.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1293](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17212

Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. I-1179 2, 13 ir 16 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 13-1 straipsniu įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2618](#), 2016-09-20, paskelbta TAR 2016-09-29, i. k. 2016-24192

Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. I-1179 4 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2726](#), 2016-11-03, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26896

Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. I-1179 2, 11, 13, 14, 16, 17, 18 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1755](#), 2018-12-11, paskelbta TAR 2018-12-18, i. k. 2018-20736

Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. I-1179 4 straipsnio pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2142](#), 2019-05-30, paskelbta TAR 2019-06-04, i. k. 2019-09047

Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. I-1179 4 straipsnio pakeitimo įstatymas